

ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาการระบาด
กับคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวัง ทางวิทยาการ
ระบาด ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
สาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) ปีการศึกษา 2553
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น

เบญญาภา กาลเข้ว่า, สุทธาทิพย์ ชายผา
วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร
จังหวัดขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ใช้รูปแบบการศึกษาสหสัมพันธ์ (Correlation study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาการระบาด คะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาด และหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาการระบาด กับคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาด ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น รุ่นที่ 79 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 101 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) และแบบทดสอบ (Test) หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน (Spearman Rank correlation coefficient: r_s) ได้ผลวิจัยดังนี้

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 73.27 มีอายุเฉลี่ย 23.85 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.45 ; มัธยฐาน เท่ากับ 21 ปี) อายุต่ำสุด 20 ปี อายุสูงสุด 47 ปี เกรดเฉลี่ยการศึกษาในชั้นปีที่ 2 เท่ากับ 3.45 คะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาดที่ให้โดยอาจารย์พี่เลี้ยง และคะแนนรวมทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาด กับผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาการระบาด มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r_s = 0.32$; $p \text{ value} = 0.001$ และ $r_s = 0.30$; $p \text{ value} = 0.002$ ตามลำดับ) ส่วนตัวแปรคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาดโดยอาจารย์นิเทศกับ

ผลสัมฤทธิ์วิชาชีพการระบาด มีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับต่ำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r_s = 0.15$; p value=0.138)

การเปรียบเทียบความแตกต่างค่ามัธยฐานของ คะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาดโดยอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้ให้ คะแนน พบว่า อาจารย์พี่เลี้ยง ให้คะแนนสูงกว่าอาจารย์ นิเทศ เล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ค่ามัธยฐานของคะแนน ทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการ ระบาด มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($z = 1.028$, $p=0.303$) ค่ามัธยฐาน ของคะแนนทักษะ การสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาด ของนักศึกษาชายและหญิง มีความแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ ($z=0.919$, $p=0.358$) ค่ามัธยฐาน ของคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทาง วิทยาการระบาดของนักศึกษาที่มีสถานะเป็นบุคคลทั่วไป และนักศึกษาที่มีสถานะเป็น อสม.หรือลูกจ้าง ก่อนเข้า ศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($z = 1.051$, $p=0.310$) ระดับทักษะการสอบสวนโรคทาง วิทยาการระบาด พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ มีระดับทักษะ การสอบสวนในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 66.34 รองลงมา อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 27.72

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์, การสอบสวนโรค, วิทยาการ ระบาด, ผลสัมฤทธิ์

บทนำ

ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 ซึ่งเน้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราช ดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยึดทางสายกลาง บนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักประมาณอย่างมี เหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลก เน้นแนวทางในการ ดำเนินชีวิต โดยยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา สิ่ง สำคัญประการหนึ่งคือ พัฒนาคนไทยให้มีคุณลักษณะ “มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี” นอกจากนั้นพระบัญญัติการ ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545) ในหมวด 1 มาตรา 8 (5) ระดมทรัพยากรจาก แหล่งต่างๆมาใช้ในการจัดการศึกษา หมวด 4 มาตรา 24 (2) การจัดกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้ดำเนิน การ “ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญ สถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา” นอกจากนี้วิทยาลัยการสาธารณสุข สิรินคร จังหวัดขอนแก่น ยังได้กำหนดคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา ต้องมีคุณลักษณะ คือ (2) มีความคิดวิจารณ์ญาณ ใฝ่รู้ และพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่อง¹ ข้อที่ 6 สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง คิดอย่างเป็นระบบ ใฝ่รู้ และจัดการฝึกประสบการณ์การ ทำงานเป็นทีมในชุมชน เพื่อให้นักศึกษาทำงานเป็นทีม และอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข อันจะนำไปเกิด ประโยชน์สูงสุดในงานด้านสาธารณสุขและงานที่เกี่ยวข้อง และมีสมรรถนะในการประยุกต์ใช้วิทยาการระบาด ในการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขและในชีวิตประจำวันได้²

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น เป็นสถาบันที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุขมุ่งดำเนินงาน ผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม สามารถให้บริการด้าน สุขภาพแก่สังคมได้ ผู้สำเร็จการศึกษามีความคิด วิจารณ์ญาณและแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ (คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้) และ (3) สามารถปฏิบัติงานด้วย ตนเองได้¹

ดังนั้นคุณสมบัติที่สำคัญของบัณฑิตที่จำเป็นต้องมีคือความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่อการปฏิบัติการด้านการพยาบาลและสาธารณสุขที่มีคุณภาพ ซึ่งจากการออกติดตามนิเทศ การฝึกปฏิบัติงานภาคสนามของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์(สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น รุ่นที่ 78 ปีการศึกษา 2552 พบว่า ส่วนใหญ่ นักศึกษาขาดทักษะในการสอบสวนโรค และดำเนินการสอบสวนโรคไม่เป็นไปตามขั้นตอน โดยอาจารย์พี่เลี้ยงได้ให้ข้อเสนอแนะแก่อาจารย์ผู้นิเทศ ในการเพิ่มเนื้อหาและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสอน ในด้านการฝึกการสอบสวนโรคเบื้องต้น ก่อนที่จะให้นักศึกษาลงฝึกปฏิบัติจริงในพื้นที่

ด้วยเหตุที่การสอบสวนทางวิทยาการระบาดมีความสำคัญต่อการทำงานด้านสาธารณสุขดังที่กล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนทางด้านวิทยาการระบาด และการทำงานด้านชุมชน จึงต้องการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาการระบาด คณะแพทยศาสตร์ การสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาด และหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาการระบาด กับคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาด ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์(สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น รุ่นที่ 79 ปีการศึกษา 2553 เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีทักษะการสอบสวนโรคทางวิทยาการระบาด การค้นหาสาเหตุของการเกิดโรค การเข้าใจถึงลักษณะการเกิดโรคในผู้ป่วย การควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่กระจายไปยังบุคคลอื่น โดย และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาการระบาด กับคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาด ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์(สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น รุ่นที่ 79 ปีการศึกษา 2553
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่ามัธยฐานของคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาดโดยอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้ให้คะแนน
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่ามัธยฐานของคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาดของนักศึกษา จำแนกตามเพศ
4. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่ามัธยฐานของคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาดของนักศึกษา จำแนกตามสถานะ ก่อนเข้าศึกษา

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์(สาธารณสุขชุมชน) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น รุ่นที่ 79 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 101 คน

เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบบวัดความรู้และแบบประเมิน ซึ่งผู้วิจัยสร้างและประยุกต์จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

- 1) แบบสอบถามลักษณะส่วนบุคคล
- 2) แบบวัดความรู้ทางระบาดวิทยา
- 3) แบบรายงานการสอบสวนโรค(เฉพาะโรค)
- 4) แบบประเมินทักษะการสอบสวนโรคติดต่อทางระบาดวิทยา (เป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ)

ความเที่ยง (Reliability) ของแบบประเมินทักษะ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) รวบรวมรายชื่อและสถานที่ปฏิบัติงานของนักศึกษาจนครบจำนวน 101 คน
- 2) ประชุมชี้แจง ทีมเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3) ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามให้นักศึกษาทราบก่อนเก็บข้อมูล และชี้แจงอาจารย์นิเทศ และอาจารย์พี่เลี้ยง ในการให้คะแนนในการประเมินทักษะการสอบสวนโรคติดต่อทางระบาดวิทยา
- 4) เก็บข้อมูลในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม
- 5) รวบรวม ตรวจสอบความครบถ้วน สมบูรณ์ของข้อมูล จนได้แบบประเมิน ครบตามเป้าหมาย
- 6) นำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้

- 1) ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent), ค่าเฉลี่ย (Mean), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
- 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง คะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาด ที่ให้โดยอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง และคะแนนรวม กับ ผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาการระบาด โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน (Spearman Rank correlation coefficient)
- 3) เปรียบเทียบความแตกต่างค่ามัธยฐานของคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาดโดยอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยง

เป็นผู้ให้คะแนน โดยใช้สถิติทดสอบ Wilcoxon match paired sign rank test

4. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่ามัธยฐานของคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาดของนักศึกษา จำแนกตามเพศ
5. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่ามัธยฐานของคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาดของนักศึกษา จำแนกตามสถานะ ก่อนเข้าศึกษา

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาตัวอย่าง 101 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 73.27 มีอายุเฉลี่ย 23.85 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 6.45 ; มัธยฐาน เท่ากับ 21 ปี) อายุต่ำสุด 20 ปี อายุสูงสุด 47 ปี เกรดเฉลี่ยการศึกษาในชั้นปีที่ 2 เท่ากับ 3.45 ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในจังหวัดนครราชสีมา ร้อยละ 18.81 รองลงมาเป็นจังหวัดขอนแก่น ร้อยละ 14.85

จากการวิเคราะห์คะแนนผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาการระบาด พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 80.38 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.24) ส่วนคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาด ที่ให้โดยอาจารย์นิเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.61) คะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาด ที่ให้โดยอาจารย์พี่เลี้ยง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.62) จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน ส่วนคะแนนรวมทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.03 คะแนน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.05) จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร คะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาด ที่ให้โดยอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง และ

คะแนนรวม กับ ผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาการระบาด โดย
ใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของสเปียร์แมน
พบว่า คะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวัง
ทางวิทยาการระบาดที่ให้โดยอาจารย์พี่เลี้ยง และคะแนน
รวมทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยา
การระบาด กับ ผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาการระบาด มีความ
สัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับ ผลสัมฤทธิ์วิชา
วิทยาการระบาด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r_s = 0.32$;
 $p \text{ value} = 0.001$ และ $r_s = 0.30$; $p \text{ value} = 0.002$ ตาม
ลำดับ) ส่วนตัวแปรคะแนนทักษะการสอบสวนโรค
ติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาดโดยอาจารย์นิเทศ
กับ ผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาการระบาด มีความสัมพันธ์
ทางบวกในระดับต่ำกับ ผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาการระบาด
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($r_s = 0.15$; $p \text{ value} = 0.138$)

จากการทดสอบ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง
ค่ามัธยฐานของคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่
เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาดโดยอาจารย์นิเทศ และ
อาจารย์พี่เลี้ยงเป็นผู้ให้คะแนน พบว่า อาจารย์พี่เลี้ยง ให้
คะแนนสูงกว่าอาจารย์นิเทศ เล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ค่า
มัธยฐานของคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้า
ระวังทางวิทยาการระบาด มีความแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ ($z = 1.028$, $p = 0.303$)

จากการทดสอบ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง
ค่ามัธยฐานของคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่
เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาดของนักศึกษา จำแนกตาม
เพศ พบว่า นักศึกษาชายมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษา
หญิงเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ค่ามัธยฐานของคะแนน
ทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการ
ระบาดของนักศึกษาชายและหญิง มีความแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($z = 0.919$, $p = 0.358$)
และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างค่ามัธยฐานของ
คะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทาง
วิทยาการระบาดของนักศึกษา จำแนกตามสถานะก่อน
เข้าเรียนพบว่า นักศึกษาที่มีสถานะเป็นบุคคลทั่วไป ก่อน
เข้าศึกษา มีคะแนนสูงกว่านักศึกษาที่มีสถานะเป็น

อสม.หรือลูกจ้าง เพียงเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม
ค่ามัธยฐานของคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่
เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาดของนักศึกษาที่มีสถานะ
เป็นบุคคลทั่วไปและนักศึกษาที่มีสถานะเป็น อสม.หรือ
ลูกจ้าง ก่อนเข้าศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ ($z = 1.051$, $p = 0.310$)

อภิปรายผล

คะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวัง
ทางวิทยาการระบาดที่ให้โดยอาจารย์พี่เลี้ยง และคะแนน
รวมทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยา
การระบาด กับ ผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาการระบาด มีความ
สัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของ ปฐมพร โพธิ์ถาวร
และ ศรีสุตา สว่างสาส์³ ที่ศึกษาพบว่า คะแนนที่ได้จาก
การเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับ
สมรรถนะที่ได้รับ มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติ ในขณะที่ตัวแปรคะแนนทักษะการสอบ
สวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวังทางวิทยาการระบาดโดย
อาจารย์นิเทศกับ ผลสัมฤทธิ์วิชาวิทยาการระบาด มีความ
สัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
และคะแนนทักษะการสอบสวนโรคติดต่อที่เฝ้าระวัง
ทางวิทยาการระบาด พบว่า อาจารย์พี่เลี้ยงให้คะแนน
สูงกว่าอาจารย์นิเทศ เล็กน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก
อาจารย์นิเทศมีเวลาให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนการมี
ส่วนร่วมในการกิจกรรมการสอบสวนโรคของนักศึกษา
น้อยกว่าอาจารย์พี่เลี้ยงซึ่งคลุกคลีอยู่กับนักศึกษาตลอด
ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับการ
ศึกษาของ อรัญญา ศรีสุนาครวั และ อโนชา ศิลาชัย⁴
ที่ศึกษา การประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม
(ทันตสาธารณสุข) ในประเด็น ความคิดเห็นของ อาจารย์
พี่เลี้ยง และนักศึกษา ต่อผลผลิต พบว่ามีความ
คิดเห็นว่า นักศึกษามีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น
จากการฝึกปฏิบัติงาน และมีความมั่นใจมากขึ้นในการ
ทำงาน เหมือนกับการศึกษาของ ศิริภา คงศรี และ

อรรถธร นามมนตรี⁵ ที่พบว่า นักศึกษา มีความเห็น ว่าตนเองได้เรียนรู้และมีความรู้เพิ่มมากขึ้น อันจะส่งผลให้มีความสามารถหรือทักษะในการแก้ปัญหาด้วย⁶

ทักษะการสอบสวนโรคทางวิทยาการระบาดของนักศึกษา ประมาณ 2 ใน 3 ของนักศึกษา อยู่ในระดับมาก ส่วนที่เหลือ ประมาณ ร้อยละ 30 อยู่ในระดับปานกลางและระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การมองปัญหาการเกิดโรค หรือปัญหาด้านสุขภาพยังไม่ชัดเจน ไม่ทราบขั้นตอนการสอบสวนโรค การเกิดโรคในแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกัน หรือความซับซ้อนในกระบวนการเกิดโรคแต่ละโรคนั้นต่างกัน อาจไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อน ตลอดจนการไม่มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ในการจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนี้ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการและสามารถทดสอบปฏิบัติได้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น⁷ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาเป็นหลัก⁸ ซึ่งเป็นการฝึกการคิดที่เป็นระบบระเบียบ ช่วยให้คิดแก้ปัญหาได้ดี⁹ นอกจากนี้เงื่อนไขของเวลาก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการฝึกทักษะซึ่งจากการศึกษา อรัญญา ศรีสุนทรวิ และ อนินา ศิลาลัย⁴ พบว่า ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติงานน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับปริมาณงานที่นักศึกษาต้องปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการเรียนการสอน

1) ผู้บริหาร หัวหน้าสาขาวิชา และอาจารย์ผู้สอน ควรจัดประชุมให้มีความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ร่วมกันวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดให้มีผู้รับผิดชอบในการกำกับ ติดตาม เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถทักษะในการสอบสวนโรค ได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

2) ผู้สอนควรวางแผนการสอนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และมีกิจกรรมที่ฝึกทักษะการสอบสวนโรคทางวิทยาการระบาด ได้แก่ การสอน

แบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem-based Learning) การสอนแบบสืบเสาะแสวงหา (Inquiring Learning) และมีการบูรณาการฝึกงานในขณะที่ยังเรียนฝึกงานในโรงพยาบาล เพื่อให้ฝึกทักษะในสถานการณ์จริง ทั้งนี้ควรจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เป็นแบบกัลยาณมิตร เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น

2. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

1) ควรจัดให้มีโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กระตุ้นให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็น มีการวิเคราะห์วิจารณ์ต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาอย่างบูรณาการ

2) กรณีเกิดการระบาดของโรคในชุมชน ผู้สอนควรประสานงานกับงานวิทยาการระบาดระดับจังหวัด ให้นักศึกษาได้เข้าร่วมในการสอบสวนโรคในสถานการณ์จริง เพื่อเพิ่มทักษะในการสอบสวนโรคและเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนไปปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หลังสำเร็จการศึกษา

3. ด้านการวิจัยและพัฒนา

1) ควรวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา ทั้งในด้านการสอบสวนโรค การเฝ้าระวังทางวิทยาการระบาด พร้อมนำผลการวิจัยมาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ต่อไป

2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทักษะในการสอบสวนโรคของนักศึกษาในสถานการณ์ที่ต่างกัน เช่น สถานการณ์ที่กำหนดขึ้นในชั้นเรียน(Problem-base) กับสถานการณ์จริง กรณีเกิดการระบาดของโรคในชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

3) ควรศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการสอบสวนโรค ของนักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของปัญหาด้านสุขภาพ

4) ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์พี่เลี้ยง ต่อทักษะการสอบสวนโรคของนักศึกษา

ทั้งปัญหา อุปสรรคอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการสอบสวนโรคของนักศึกษา เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม ภายใต้อำนาจของแต่ละพื้นที่

คำขอขอบคุณ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ศิริ วัฒนธีรวงศ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น คณะกรรมการบริหารวิทยาลัยฯ และผู้บังคับบัญชาที่ได้ให้ความสำคัญต่องานวิจัยนี้ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกคนที่ให้งานกำลังใจและให้คำปรึกษาในการดำเนินการ และขอขอบคุณนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

- วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น.. **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา. สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.** ขอนแก่น: ม.ป.พ ; 2550.
- วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น. **ประมวลรายวิชาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์(สาธารณสุขชุมชน) ฉบับปรับปรุง 2550.** สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. ขอนแก่น: ม.ป.พ.;2550.
- ปฐมพร โพธิ์ถาวร และ ศรีสุดา สว่างสาละ . **ผลการจัดการเรียนการสอนวิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ด้วยรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.** วิทยาลัยการพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา ; 2550.
- อรัญญา ศรีสุนาครี และ อโนชา ศิลาชัย. **การประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม (ทันตสาธารณสุข) ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ (ทันตสาธารณสุข) รุ่นที่ 26.** ขอนแก่น: เพ็ญพรินติ้ง จำกัด; 2550.
- ศิริภา คงศรี และ อรวรรณ นามมนตรี. **การประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม (ทันตสาธารณสุข) ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ (ทันตสาธารณสุข) รุ่นที่ 24.** ขอนแก่น: เพ็ญพรินติ้ง จำกัด ; 2547.
- อรพินทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุชาภรณ์. **องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น.** รายงานการวิจัยฉบับที่48. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ; 2532.
- สุทธิพร คล้ายเมืองปัก. **บทบาทครูกับรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไป. วารสารวิชาการ** 2543.3(2)ก.พ. ;54-67
- Slavin,R.E. **Educational Psychology Theory and Practice.** 6th ed.USA; Pearson Education,Inc.; 2006.
- ปฐมพร โพธิ์ถาวร, ฐิรียา เพ็ญสุวรรณ และ ศรีสุดา สว่างสาละ . **ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ประโยชน์และอุปสรรคในการเรียนแบบเน้นผู้เรียนเป็น**

Research article

The relationship between Epidemiological Achievement and Epidemiological Investigation Skill of 79th Community Public Health Students for Community Field Work. Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen, 2010.

Benyapa Kankhwao

Sirindhorn College of Public Health
Khon Kaen Province

Suddhatip Chaipha

Sirindhorn College of Public Health
Khon Kaen Province

Abstract

A Correlation descriptive research was conducted to study the Achievement of Epidemiological subject, Epidemiological Investigator skill score and relationship between the achievement of Epidemiology subject and Epidemiological Investigator skill score of 79th community public health students for community , Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen, 2010.

There were 110 samples who were collected by using questionnaires and testing.g Standardized internal item reliability using Cronbach's alpha coefficient was 0.90. Data analysis were performed by using descriptive statistics include frequency, percentage, mean, standard deviation, median and investigated relationship by using Spearman Rank correlation coefficient (r_s)

The results were revealed that the most sample were female about 73.27 percent, an average age was 23.85 years (sd= 6.45, median= 21.00 , minimum and maximum were 20, 47, respectively), The Grade point average (GPA) of 2nd year were 3.45. The relationship between Mentor's score , total score of Epidemiological Investigator skill and Achievement of Epidemiology subject was positive and moderate level which were statistically significant ($r_s=0.32$; p value=0.001, $r_s=0.30$; p value=0.002 respectively) . but supervisor's score of Epidemiological Investigator skill and Achievement of Epidemiology subject was positive and low level relationship which were statistically insignificant ($r_s=0.15$; p value=0.138) .

To compare a median score different between Mentor's and supervisor of Epidemiological Investigator skill were revealed that were insignificant ($z= 1.028$, $p=0.303$), a median score different of Epidemiological Investigator skill between male and female were insignificant ($z= 0.919$, $p=0.358$). The former status of sample before registered who were general and volunteer-employee were found that a median score different of Epidemiological Investigator skill were insignificant ($z= 1.051$, $p=0.310$). About 66.34 percent of sample were high level of Epidemiological Investigator skill, and 27.72 percent was moderate level.

Keyword : Relationship ; Investigation ; Epidemiology, Achievement.